

JOAN RAMON AROMI

Tenia tot l'aspecte d'una gran troballa arqueològica, amb una inscripció cuneiforme que suggeria un possible origen: podia ser la mòmia d'una filla del rei Xerxes i tindria uns 2.600 anys d'antiguitat. Però aquell tresor aparegut a la província del Balotxistan, al Pakistan, s'ha revelat molt menys atractiu: es tractaria de la víctima d'un assassinat comès fa quaranta anys o menys o, potser, un cos desenterrat poc després de la seva mort.

Els científics dubtaven sobre la vertadera paternitat de la mòmia, perquè la inscripció en cuneiforme contenia errors. I no hauria estat lògic que tan il·lustre personatge –tota una filla de Xerxes– portés una frase ortogràficament incorrecta. Tampoc la mòmia estava del tot dissecada. Però el que va demostrar finalment

Mòmies sota l'escàner

Xavier Duran

“Moltes conferències sobre l'antic Egipte, al segle XIX, acabaven amb el desenrotllament d'una mòmia. Un dels grans ‘obridors de mòmies’ havia estat l'alemany Johan Blumenback. Va ser qui es va adonar que moltes eren falses i que corresponien a cadàvers recents”

que es tractava d'una enganyifa van ser les proves fetes amb tecnologies com la tomografia computeritzada i l'espectroscòpia de masses. Els resultats van ser anunciats fa pocs mesos per investigadors de la universitat alemanya d'Erlanger-Nuremberg. Entre altres coses varen detectar-hi traces d'isòtops radioactius provinents de les armes nuclears que van ser provades aproximadament entre 1958 i 1994. Molt després, doncs, de quan visqueren Xerxes i els seus.

Això és una mostra més de com les tecnologies més modernes revelen secrets de fa mil·lennis. Una altra recerca recent, en aquest cas feta per britànics de la Universitat de Bristol, revela alguns dels compostos que els embalsamadors utilitzaven per conservar els morts. Si bé ja es tenien força detalls sobre aquest procés, ara l'anàlisi química a partir d'ínfimes mostres de teixit mostra que es feien servir resines de coníferes, olis vegetals, greixos animals i cera d'abelles. Les propietats d'aquestes substàncies permeten deduir nous detalls sobre els processos de momificació.

A Egipte, durant l'època arcaica (3100-2686 aC), la momificació era exclusiva dels faraons. Però a poc a poc els nobles també hi accediren i finalment la conservació del cadàver es va “democratitzar”. Això va permetre que, segles després, els europeus i americans trobessin nombroses mòmies. Durant la campanya egípcia de Napoleó, que a més de soldats va endur-se botànics, zoolòlegs, químics, enginyers, lingüistes i altres investigadors, es van aconseguir una enorme quantitat de mòmies i així aparegueren els primers estudis exhaustius.

El seu estudi va tenir un gran interès científic, però també es va convertir en espectacle. Moltes conferències sobre l'antic Egipte al segle XIX acabaven amb el desenrotllament d'una mòmia, fet que atreia molt de públic. Anteriorment, un dels grans “obridors de mòmies” havia estat l'alemany Johan Blumenbach, que en va desemboïllar diverses a Anglaterra a finals del segle XVIII. Va ser ell qui es va adonar que moltes mòmies eren falses i que corresponien a cadàvers recents. Cosa que té força mèrit, tenint en compte que no disposava dels mètodes sofisticats que hem exposat al principi.